Czesław Szedrnicki:

Dokumenty i fragment korespondencji.

1934 – 1999.

I

Wożniński

(Karol)

Wyjątki z Gramatyki Serbskiej Grimma.

Język Serbski ma 28 odmiennie brzmiących liter.—

А а (a) — Б б (b) — В в (we) — Г г (g) — Д д (d) —

Ђ ђ (d'z) — Е е (e) — Ж ж (ż) — З з (z) — И и (i) —

Ј ј (j) — К к (k) — Л л (l) — Љ љ — М м (m)

Н н (n) — Њ њ (ń) — О о (o) — П п (p) — Р р (r) —

С с (s) — Т т (t) — Ћ ћ (czsz) — У у (u) — Ц ц (c)

Ч ч (cz) — Џ џ (dże) — Ш ш (sz) —

Po р często kroć samogłoski domyślać się trzeba np. прст palec— крст krzyż крв krew. црн czarny—
Gdy р stwarza w słowie syllabę i po nim następuje samogłoska trzeba zawsze kłaść ъ znak jer zwany np. Заръзати zarżeć утръо ~~jutro~~ utart.—etc.—

б i п, г i к, д i т, ђ i ћ, ж i ш, з i с, џ i ч. rozróżniają się między sobą podług ich stopniowego brzmienia.— Ilekroć miękka litera położona jest w słowie przed twardą, zmienia się na podobną jej twardą np. б na п шибка шипка rózga Срб serb Српски po serbsku itd. г na к нокта nagniotki na palcach.—

д na т jad troche jaтка biedny одuграти odtańczyć отuјевати odzuwać itd. Gdy po д lub т nas-
tępuje с zmieniają się na ц np. љуцки ludzki
zamiast људски. Gdy д lub т położone jest
przed ц ч џ wyrzuca się prawie zawsze np. каца wan-
na Каца kufa Качара spichrz na beczki i kufy-
Zresztą te wszystkie wyrzutnie i zamiennie łatwo odgadną
znając jeden lub dwa języków słowiańskich - i dla tego tu
uważałem że tylko zmiany przytoczyłem. Н na б топ
harmata тобџија kanonier с na з сграданити budo-
wać зграда budowa. Gdy л leży na końcu ~~tylko~~
syllaby zmienia się na о np. пратилац przewodnik
пратиоца przewodnika писао pisał - писала
pisała. Котао kocioł Котла kotła -
М на в np. тама ciemność - тавница
więzienie -
Dwa аа zdarzą się w słowach których w słowiańskich
ośmiennym języku było Х. np. тааши machać
снаа szwagierka - ораа orzecha праа prochu itd.
Serbski język ma cztery akcenta ` ´ ̑ ´
Pierwszy `, kładzie się w syllabach ~~[illegible]~~ wyma-
wiając szybko во̏да woda вра̏на wrona - вр̏на
wetka - зе̑мља - ziemia itd
Drugi ´ gdzie trzeba wymawiając się otwarte np.
гра́на gałąź, ру́ка ręka о́вца owca вика-
ти krzyczeć тр́кати biegać na około itd. -

Trzeci ̂ , gdzie ton miękko obciągło wychodzi np. млâд
głód глâд Karb бûр Kwestia księża — сýнце słońce

Czwarty ̂ , gdzie się ton rozpoczyna, i po tem rozszerzeniu na drugą literę przechodzi np. десет лŷда dziesięciu ludzi. пет оваца pięć owiec — своју нâрода wszystkich narodów. —

O Rodzajach.

Serbowie mają trzy rodzaje — męski — żeński i nijaki —

1° Słowa zakończone na spółgłoski są męskiego — np. човек człowiek — камен — нож — пањ — мач — цар — człowiek — kamień — nóż — pień — miecz — cesarz — itd. wyjęte są następne żeńskiego — a.) bez względu na zakończenie i znaczenie авет upiór — ар coś — głupstwo — благодат błogosławieństwo — ваш wesz — моћ moc itd.

b.) Słowa uformowane z przymiotników kończących się na ~~ость~~ ост Младост — Милост — мудрост —

c.) Kollektiwa na ад oznaczające młode zwierzęta телад cielęta — јарад koźlęta — прасад prosięta tu też należy дрвад drzewo rąbane бурад naczynia перут pióra —

2°) Słowa kończące się na а są żeńskiego вода — Земља — Мука [illegible] — Змија — wyjęte są z tego prawidła męskiego rodzaju a) które w starym słowiańskim kończyły się na ъ np. ора zamiast оратаъ oracz — пра przed itp. b.) imiona męskie np. Радоица — Милија — Никола
c.) Słowa oznaczające męskie urzędy, i godności np. војвода — судија — владика (biskup) слуга —

3°) Nazwa zakończone na e a o są w ogólności rzeczownikami średniego np. Поље спасеније писање — пиле kurczątko — злато дрво. — Wyjmują się 1°) rzeczowniki średniego a) imiona męskich Милоје — Ранко — Бранко — b) kończące się w pierwszym stanie na л соко
Котао — сокол — kocioł c.) słowa na e — w starosłowiańskim kończące się na ъх Мије тиело гроје
gniot. — 2° — żeńskiego — w starosłowiańskim zakończone na л — Мисао myśl — со. sól — по-
никао wynikająca — itd.

Prócz tego niektóre męskiego na y kończące się w starosłowiańskim na ъ np. ду duch Козну koziech
i niektóre żeńskie mające zakończenie w liczbie mnogiej na и np. прси piersi очи уши — itd —

Deklinacie

Јелен — | Коля̂ч — | ора
јелена | колача | орао
јелену | ко̀ла̂чу | ора у
јелена | ко̀ла̂ч | ораа
јелене | ко̀ла̂чу | ораше
јеленом | ко̀ла̂чем | ораом
јелену | ко̀ла̂чу | ора у. —

јелени | ко̀ла̂чи | ораси
јелена | ко̀ла̂ча | ораа
јеленима | ко̀ла̂чима | орасима
јелене | ко̀ла̂че | орасе
јелени | ко̀ла̂чи | ораси
јеленима | ко̀ла̂чима | орасима
јеленима | ко̀ла̂чима | орасима

1sza Deklinacia na wszystkie imiona męzkiego rodzaiu [illegible] na spotykowki na Y i na a ktore w 1szym przypadku liczby poiedyńczej przybieraią a, i na O ktore w tem przypadku przybieraią La nahodzą niektore na e. –

Druga deklinacia na żeńskiego na a i męzkiego przybieraiące w pierwszym przypadku e. – np.

poiedyńcza	mnoga
Жена — змија — књига	Жене змије — књиге
Жене — змије — књиге —	Жена змија књига
Жени — змији — књизи	Женама — змијама — књигама
Жену — змију — књигу	Жене змије — књиге —
Жено — змијо — књиго —	Жене змије — књиге —
Женомъ — змијомъ — књигом	Женама — змијама — књигама
Жени — змији — књизи	Женама — змијама — књигама

Trecia deklinacia na żeńskie zakończone na spotgłoski – na и i na о. – np.

poiedyńcza	mnoga
ствар (res) мисао —	ствари — мисли
ствари — мисли	ствари мисли
ствари — мисли	стварима (рма) мислима
ствар — мисао	ствари мисли
ствари мисли	ствари мисли
ствари (рђу) — мисли мишљу	стварима (рма) мислима
ствари мисли.	стварима (рма) мислима

Czwarta zaczyna nijakie i męzkie na e i na o

поље —	име —	село —	Ранко —	небо
поља	имена —	села —	Ранка —	неба —
пољу —	имену —	селу —	Ранку —	небу
поље —	име —	село —	Ранка —	небо —

поље — име — село — Ранко — небо
Пољем — именомъ — селом — Ранком — Небом —
Пољу — имену — селу — Ранку — Небу —

mnoga

Поља — имена — села — небека — Ранко imię własne nie ma liczby mnogiej
Поља — имена — села — небеса —
Пољима — именима — селима — небесима —
Поља — имена — села — небеса —
Поља — имена — села — небеса
Пољима — именима — селима — небесима —
id id id id.

Przymiotniki liczbowe deklinowane ... jak ... —
Liczby z natury: 1 један 2 два — 3 три. 4. четири
5. пет 6 шест — 7 седам — 8 осам 9 девет
10. десет — 11. једанаест — 12 дванаест
20 двадесет — 21. Двадесет и један — 22 два
десет и два — 30 тридесет — триест — 40
четрдесет — 50. педесет — 60 шездесет — 70
седамдесет — 80 осамдесет 90. деведе-
сет 100 стотина — сто 200 двије ста
двије стотине 300. три ста — три сто-
тине 1000. хиљада — 2000 двије хиљаде
1000 000. хиљада хиљада —
двогуб lub двострук podwójny трогуб lub
тространк potrójny четворогуб петоро
струк — lo. двојак тројак dwojaki trojaki.

једнапут zamiast један пут - raz - два пут

три пут - четири пут - пет пута -

шест пута itd na pytania który raz? први

пут - други пут - трећи пут - -

Много - wiele - мало - неколико - niektórzy

остали - ostatni - читав cały - пола - pół

Zaimki osobiste. ја - ти - он - ми - ви - они -

она - оно - Dzierżawcze ~~—~~ мој - твој -

свој - наш - ваш - нечиј - ничиј - чиј -

Wskazujące тај - та - то - (ten ta to) исти

иста - исто - (tenże - taż tož.) такови - такова -

таково - такав - таква - такво - оваковы

овакова - оваково - оваки - овака - овако -

онакови а - о - онаки - а - о -

Zapytujące Који - која - које (który a e.) Ко

кто - што и шта - co? чиј - чија - чије? -

Какови - а - о? -

Względne - Кои - ко. i што - np. ја кои

желим ја który żądam ти кои а. е. знаш

ty który znasz -

Przystawki i przyimki без - брез bez - близу

blisko - више - wyżej до aż do. из z. између

między изкад z kądkolwiek изпод spod испред

sprzoda - Код przy Крај na krańcu мјесто

zamiast наком skutu насред pośród - ниже niżej

од aż. око и около około осим zewnątrz-
поред przy после po посред w. pośrod np.
ударио га посред главе преко przez преје
przed против przeciw ради заради поради
dla tego – z tej przyczyny. свр (савр) zwierzchu np.
скочио свр куће skoczył z domu – Кроз przez
Мимо mimo низ niżem уз wzwyż
на, о на. z. przy. говори о њему mowi o nim
висе о клину wisi na ścianie ударио о камен
uderzył się o kamień – о божићу na boże narodzenie
с. са z. przez. np. с брда z gory са земље
z ziemi пропао с брата przepadł przez brata –
Przysłowki овде tutaj близу blisko. горе wysoko
довде довле aż dotąd докле tak dalece że –
доле niżej донде донле aż tam дотле aż
dotąd – ђе gdzie ђегођ gdzie równie ђе му
драго gdzie równie by chociaż być игђе gdzie równie
издалека zdaleka изнутра zewnątrz изокола
zokoła изребар изребра z boku изпријека
z boku ze strony – куда gdzie лијево lewo
овако dotąd skąd овуда skąd одавде одавле
skąd одакле skąd одакле stamtąd одсвакле
одсвакуд zewsząd одовуд skąd озго zgory
оздо zdołu онако aż tam онђе tam онуда
tam przez остраг z tyłu споља z zewnątrz
свагђе свађе wszędzie чак daleko aż do-

ва вијек zawsze вечерас вечерашке wieczorem
данас данашке dziś доцкан доцне późno
zamuz? зимуске tej zimy зором wcześnie
игда икад gdziekolwiek истом naprzód jako
teraz јутрос јутроске dziś rano јуче wczoraj
Кад kiedy каткад kiedykolwiek лани przeszłego roku
ветши w ście овога пута natychmiast zaraz
одма zaraz онда ондај wtedy ономадне
tego dnia поалије później прекјуче pozawczoraj
прекланни od dwoma laty прексиноћ pozawczoro
raj wieczorem прије преће przed пролетос
zeszłej wiosny сад teraz синоћ wczoraj wieczorem
јутрадан dzień później nazajutrz удиљ zawsze
ciągle.— доста dosyć изобила nadto [illegible]
истом tylko још јошт јоште jeszcze
коликогоћ ile zawsze малко mało мали-
це cokolwiek мање mniej много wiele
мрвицу мрвке мрвчице troszeczkę ово-
лико tyle онолико толико tyle—
боље lepiej готово prawie тешко ciężko
зар? coś? јели? wart-li. jest li-? јер?
czemu? камо gdzie? нијели? nikt? нашто?
po czemu? jak drogo?— доиста заиста pewnie
ja tak јамачно pewnie ве pewnie није
nie.—

Spójniki а i lecz — а камо ли daleko mniej ако gdy ал-али lecz lub ама lecz ђ бам także toto — буд gdy nawet будући gdy tymczasem ponieważ бар да gdy ~~[illegible]~~ oprócz већ jednakże већ ако prócz gdy да że (да ја имам gdybym miał:) дакле więc przeto еле raz biedy зашто tedy więc ја јали lub јер więc-tedy какогод tak jak ли? czy него lecz нити ani опет znowu па i potem пак-lecz-potem премда tak jak такођер także —

Wykrzykniki:

а! аа! ах! авај! (niechęty) ај! аја! nie ано! patrz! бог ме! бре! еле! (rozkazująco) patrz! давори! авај! де! dobrze! деде дедер! rób rób! деде да видим! niech zobaczę! ево! patrz tam! ено! patrz tam przed nim! ето! patrz przed tobą! јао јаој! biada јаука! biedny јадо! biada! куку мене! biada mi! куку леле! леле мене biada! ну ну! lu lu! (dziecku) ну! ppe!

Wykrzykniki na wołanie zwierząt jędyki бири бири! gołębie гуш-гуш! ~~[illegible]~~ świnie гаџ гаџ! konie ћа ћа! krowy ма ма! ~~[illegible]~~. koty мац мац! kury тик тик! — Strasząc lub wypędzając psy ош оша! wrony ши ши! woły цука! psy шибе! Koty мис пас! młode psy цуке! poganiając woły ћа! де! zatrzymując стој! odpędzając ciele od krowy љок љок! jagnięta

Киш киш луч! pędząc kozy кец кеца! owce ш шса! zwołując kozy do stania gdy je doją тир тире! Niektóre wykrzykniki wzięte są z Greckiego tureckiego lub niemieckiego jakoto ајђиди! doskonale po polsku! ђиди! ślicznie! арамос przeklęcie! аферим! brawo! куш cicho! бердо! kto tam! аман! pardon! дур! stój! јазук! szkoda! јала! na Allaha! вала! na Boga! Niektóre wykrzykniki jak np. ладо! лелѣо! коламол zostały jeszcze z czasów pogańskich lecz są tylko w pieśniach używane. —

Czasowania Słów. — бити ~~być~~

Teraźniejszy	dokonany pojedynczy	przyszły
Јесам (сам)	би	биhy
јеси (си)	би	биhеш
јест (је)	би	биhе.
јесмо (смо)	бисмо	биhемо
јесте (сте)	бисте	биhете
јесу (су)	бише.	биhе

Niedokonany	dokonany złożony	rozkazujący
бија	био (била-ло) сам.	буди
бијаше (бјеше)	био (била-ло) си	нека буде
бијаше (бјеше)	био (била-ло) је.	да будемо
бијасмо (бјесмо)	били (ле ла) смо	будите
бијасте (бјесте)	били (ле ла) сте	нека буду. —
бијаху (бјеху)	били (ле ла) су.	

Bezokoliczny бити

Imiesłowy teraz. будући

Przeszły I бивши II био-ла-ло

ћѐти (штѐти; ктети, тети) chcieć.–

Cz. teraźn.

ѐћу (ћу)
ѐћеш (ћеш)
ѐће (ће)
ѐћемо (ћемо)
ѐћете (ћете)
ѐће (ће)

Niedokonany

ћадија (ћâ, ктија:) тија, отијâ:)
ћадијаше (ћаше; ктијаше тијаше отијаше
ћадијаше (id id id id
ћадијасмо (ћасмо, ктијасмо, тијасмо, отијасмо:)
ћадијасте (ћасте ктијасте тијасте отијасте:)
ћадијау (ћау ктијау тијау отијау.)

przeszły dokonany

ћедо (ће, ктедо кте тедо те
ћеде (ће; ктеде кте теде те
ћеде (ће, ктеде кте. теде те
ћедосмо ћесмо ктедосмо ктесмо тедосмо тесмо
ћедосте ћесте ктедосте ктесте тедосте тесте
ћедоше. ћеше. ктедоше ктеше тедоше теше.

dokonany złożony.

ћео (ћела ло; ктео тео / тио отио) сам
ћео (ћела-ло, ктео тео) тио отио) си
ћео (ћела ло; ктео тео) тио отио) је
ћели (ћеле ла; ктели тели) смо,
ћели (ћеле ла; ктели тели) сте,
ћели (ћеле ла; ктели тели) су,–

przyszły

Pojed. ћећу (ктећу тећу) mnoga ћећемо (ктећемо тећемо)
ћећеш (ктећеш тећеш) ћећете (ктећете тећете:)
ћеће (ктеће теће:) ћеће (ктеће теће.

Rozkazujący
дела – нека дела –
дете – нека дете

Imiesłowy.
Czasu teraź. нема
Czasu przeszły. I — нема
II ћео (хтео, тео, тио, отио:)
ћела – ћело. –

Przykład czasowania słowa regularnego играм gram

Cz. teraźniejszy.
играм
играш
игра
играмо
играте
играју –

niedokonany
игра
играше
играше
играсмо
играсте
играху.

dokonany pierwszy
игра
игра
игра
играсмо
играсте
играше.

dokonany złożony
играо сам
играла си
играло је
играли смо
играли сте
играла су. –

Cz. przeszły.
играћу
играћеш
играће
играћемо
играћете
играће –

rozkazujący
играј
нека игра
да играмо
играјте
нека играју.

bezokoliczny
играти

Imiesłowy.
teraźn. играјући
przeszły. I игравши
II играо ла – ло.

bierny
игран – играна

Słowne
играње. –

Kilka piosnek serbskich

Риба и Ђевојка.

Ђевојка сједи крај мора
Пак сама себи говори:
„Ах мили Боже и драги!
Има л' што шире од мора?
Има л' што дуже од поља?
Има л' што брже од коња?
Има л' што слађе од ~~[illegible]~~ меда?
Има л' што драже од брата?"
Говори риба из ~~мора~~ воде:
„Ђевојко луда будало!
Шире је небо од мора,
Дуже је море од поља,
Брже су очи од коња,
Слађи је шећер од меда,
Дражи је драги од брата.
С драгим су најкраће ноћи.

Вијор долом дује
Градом повијује,
На граду ђевојка
Виком подвикује:
„А вај! дуге ноћи!
С бабом спавајући
На девет душека,
На девет јастука,
Под девет јоргана—
. . .

Вијор долом дује
Градом повијује,
На граду ђевојка
Виком подвикује
„А вај! дуге ноћи!
С мајком спавајући
На девет душека
На девет јастука
Под девет јоргана
— — —

Вијор долом дује.
Градом повијује
На граду девојка
Виком подвикује:
„А вај! дуге ноћи!
С братом спавајући
На девет душека
На девет јастука
Под девет јоргана—
— — —

Вијор долом дује
Градом повијује
На гради девојка
Виком подвикује
„А вај! дуге ноћи!
С сестром спавајући
На девет душека
На девет јастука
Под девет јоргана—

Вијор долом дује
Градом повијује
На граду девојка
Виком подвикује
„ А вај! кратке ноћи!
С драгим спавајући.
На једном душеку,
На једном јастуку
Под једним јорганом.

Највећа је жалост за братом

Сунце зађе за Невен за гору
Јунаци се из мора извозе,
Бројила и млада Ђурђевица
Све јунаке на број набројила,
До три њена добра не наброји:
Прво добро Ђурђа господара,
Друго добро ручнога ђевера,
Треће добро брата рођенога.
За Ђурђем је косу одрезала
За ђевером лице изгрдила,
А за братом очи извадила.
Косу реже, коса опет расте;
Лице грди, а лице зарасте;
Али очи не могу израсти,
Нити срце за братом рођеним.

Драги и недраги

Коњ зеленко росну траву пасе
За час пасе, за два гди слушкује.
Где девојка своју мајку моли:
„ Не дај мене мајко за недрага;
Волим с драгим по горе одити,
Тлог гобата с листа воду пити,
Студен камен под главу метати,
Нег' с недрагим по двору шетати,
Шећер јести, у свили спавати.

Дуге ноћи

Ој на ове дуге ноћи
Ко не љуби црне очи,
Не пада му сан на очи,
Већ му пада јад на срце

Ђевојка ружици

Ах! моја водо студена
И моја ружо румена.
Што с' тако рано процвала?
Немам те коме тргати.
Ако б' те мајци тргала,
У мене мајке не има;
Ако б' те сеји тргала,
Сеја се моја удала;
Ако б' те брату тргала
Брат ми је отишо на војску;
Ако б' те драгом тргала,
Драги је од мен далеко,
Преко три горе зелене,
Преко три воде студене

За мому све се мотре-

Поиграј лепи Павле, поиграј
Даћемо ти ћор доламу,
Да нам поиграш
Да нам поиграш-
Играо би, скакао би
Ром сам на ногу
Ром сам на ногу.
Поиграј, лепи Павле поиграј
Даћемо ти жуте чизме
Да нам поиграш
Да нам поиграш-
Играо би, скакао би
Ром сам на ногу
Ром сам на ногу
Поиграј лепи Павле поиграј
Даћемо ти свилен калпак
Да нам поиграш
Да нам поиграш-
Играо би скакао би
Ром сам на ногу
Ром сам на ногу-
Поиграј лепи Павле поиграј
Даћемо ти лепу мому.
Да нам поиграш
Да нам поиграш.-
Играћу вам, скакаћу вам
Здрав сам на ногу
Здрав сам на ногу-

Коњ се срда на господара

Ој девојко душо моја!
Јеси л' видила коња мога?
Нит' сам гледала ни видела,
Синоћ сам му звеку чула:
Седлом бије о јаворје,
А копитом о мраморје;
Коњиц ти се расрдио,
Што ти љубиш две девојке:
Аживеру и Тодору;
Аживера сина роди
А Тодора сузе рони.-

Растанак и клетва.

Два се драга у селу гледала,
Зумбул момче каранфил девојче,
Гледали се ал се не састали
И најбоље доба од године (*)
Зумбул момче оде на Крајину
А девојче остаде код мајке.
Глас допаде драгој са Крајине:
„Богме ти се оженио драги"
„Нек се жени женила га мајка
Њега мајка, а оне девојака.-

(*) т. ј. у Јесен кад се највише жени и удаје.

B

Bajstruk bękart
Beskidy miejsca lub drogi nieprzystępne lub bardzo niegodziwe
Bida wózek na dwór kotach
Burłaka hajdamaka - zawadija -
Biłoczka wiewiórka
baczyty widzieć -
boroty sia dużać się borykać się
brechaty szczekać - kłamać - brechun kłamca brechnia kłamstwo
binda - wstążka
balija wielkie naczynie drewniane w którym bieliznę piorą -
Błocha pchła
Bryndza ser solony
Barabola kartofla -
Bodnia wielka beczka z wiekiem otwierającym się w której chowają odzież itp.
Bondar. bednarz
Bebechy wnętrzności.
Bahaćko wiele -
Baryty sia zostawać gdzie bawić długo -
Błyźniuki dwa garnki razem skupione -
Boży ty sia zaklinać się -

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat: Paris, le 183 .

N.° 12,
rue Taranne.

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

C

Chorószy – piękny
Chuteńko – prędko
Chirtaty – słabować – chorować ciągle –
Chirlaka – słabowity –
Chwoja – Chwoina sosna –
Chabeta zły koń – szkapa – mówi się z pogardą o brzydkiej kobiecie
Czerepie garnki – i wszelkie naczynie gliniane
Czerepok kawał garnka lub miski rozbitej –
Chabal gach – amant cudzej żony –
Czerha – kolej
Cyrkaty tryskać –
Czerewo brzuch – czerewaty – a brzuchaty – a kobieta w ciąży –
Czeboty – buty.
Czerepacha – żółw
Czerepaszka – muszla
Czuhaj tak zowią wieśniacy Podolscy opończę –
Chwist ogon
Cikawy dowcipny – zręczny – ciekawy.
Czajka gatunek czółna
Chiżka mała komórka – pokoik.
Czerwiniec dukat.
Chrestyty sia żegnać się (znak krzyża)

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat: N° 12, rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

11

J

Tolops gtujise -

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat: N° 12, rue Taranne.

Paris, le 183 .

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

K

Korowaj bułki pszenne szczególnego kształtu - pieką się zwykle w czasie wesela

Koromysło. kij do noszenia wody na plecach

Kryszka odrobinka -

Kłunia stodoła wieśniacka - panska zaś zwykle hamno

Kałytka sakiewka - worek na pieniądze.

Kindiuk pęcherz - napełniony sadłem.

Kropywa. pokrzywa -

Kowbań miejsce głębokie w stawie lub rzece -

Kraha. Łód - kra - na stawie

Kołodaź - studnia -

Krynycia źródło -

Kruczeny wściekły

Kibałka część ubioru na głowę wieśniaczek kładą ją pod czepek -

Kuda gdzie.

Kołomaź smarowidło do woza - v mota

Kaczan Owoc kukurudzy - też to co zostaje po ostruganiu kapusty -

Koły kiedy.

Kochmajka vide Pegerała

Kowzaty sia ślizgać się

Kowzawka - ślizgawka -

Kaban wieprz - kmer -

Koszeł pudełko z wiekiem plecione z łyka -

Kazan (:wyraz ukraiński z tatarskiego:) Kocioł.

Kużałka drewienko na które nawijają kądziel.

Kruhlak drzewo nieobrobione. -

Korabel okręt.

Krasyty farbować

Kraszeny malowany.

Knysz gatunek pieroga z kapustą

Kisły kwaśny. -

Kopyta parnogie. -

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

Ł

Łepecha – ziele tatarskie – ajer.
Łastowczka jaskółka –
Łutszy lepszy.
Łychi zły. —

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat: N° 12, rue Taranne.

Paris, le 183 .

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

M

Mraka — zmrok - ciemność.

Motorny — sprytny - zręczny.

Mistiuk — zręczny do niewielkich rzeczy - przysłowie: mistiuk do wareników

Mamałyga — potrawa z kukurudzy -

Mudio-mużyk — chłop. (termin pogardliwy)

Morhaty — mrugać -

Morkucha — dziewczyna kokietka - żywa

Mołodycia — młoda mężatka -

Masnycia — post w którym z masłem jeść można

Miasnycia — zapusty. -

Makutra — naczynie gliniane w którym trą ser - mak - etc

Makohon — drąg którym rozcierają w makutrze

Majdan — miejsce w lesie gdzie robią potaż

Motorny — zręczny. żwawy —

Miszok — worek.

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N°12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du
chez

P

Petriwka — post kilkotygodniowy przed Ştym Piotrem.
Pojas — pas.
Perepełyczka — przepiórka-
Pip — pop.
Popadia — żona popa-
Popiwna — córka popa.
~~Popił~~ Potylycia — kark.
Petuch — Kogut
Palanycia — chleb mały cokolwiek delikatniejszy od zwykłego wiejskiego
Podpałok — placek żytni pieczony z tegoż ciasta co chleb zwykły-
Potybel — zguba- nędza- bieda-
Pohreb — loch-
Perenitka — część ta ubrania wieśniaczek na głowę która zachodzi pod brodę-
Prysyryty — zaniedbać co- zapaskudzić-
Piciuryna — termin którym nianki oznaczają dzieciom ~~z~~ członek męski-
Potycia — ptaszka-
Pałamar- — człowiek uczony umiejący już czytać- tak nazywają diaka-
Pasteweń — pastwisko.
Praworny — żyrabny.
Pohany — brzydki.
Porchun — mały wróbel- niekryty jeszcze ~~pi~~ tylko puchem-
Proskirka — mały chleb przaśny którym komunikują po spowiedzi
Prynuka — przymus-
Połudeń — odpoczynek w pracy i jedzenie o południu-
Postoły- — chodaki- łapcie- z łyka lipowego-
Pleso — pole świeżo wykorczowane-
Pereczerhuty — przemienić w co- przedzierzgnąć- jak czarowny
Perekinczyk — zdrajca- zmieniający wiarę i opinię-
Pszono — jagły- krupy z prosa-
Pużatno — biczysko trzonek od bicza

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du
chez

P

Proszczaty sia	żegnać się.
Pasznia	zboże wszelkiego rodzaju –
Propowid'	Kazanie
Prykuska	zakąska
Propast'	mnóstwo – wiele
Praznyk	święto wiejskie – toż prawie co fête de village –
Prisny	słodki (: mówią w Bajkach pfe, prisna dusza smerdyt' to jest dusza z obcego świata :)
Pochoron	pogrzeb. –

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

2

R

Ruszn ycia – Strzelba –

Ryżij – rudy – czerwonawy –

Regezula termin ten w piosnkach rozpowszechniony się używa –

Kochmajka Oj pijdu ja do Korczowski ~~[illegible]~~ napije sia miodu

zwany toż samo Za matenku Regezulu szoro maju s przedu –

Roskal – droga niegodziwa – błotna ~~na~~ wiosną –

Radno płótno niezmiernie grube na worki na zboże –

Raby srokaty. pstry

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183 .

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du
chez

S

Stawyszcze — miesce gdzie był uprzódy staw.-

Stohnaty — stękać-

Semia — nasienia konopi.

Swireń — gabinecik przy chacie w którym składają zboży.

Spyna — grzbiet

Soromyty sia — wstydzić się

Sorom — rumienia wstyd.

Skrutyty sia / Skazyty sia — zwarjować- wściéknąć się.

Skażeny — warjat- wściekły-

Swijszczyna — familia-

Swojak — krewny

Sermiaha — sermięga- opończa-

Sunycia — poziomka -

Szowk — jedwab.

Sorocka — koszula-

Sztany — spodnie

Szulak — jastrząb.

Spasiwka — post przed Stym Spasem-

Sełedeć — pukiel włosów u kozaka

Skorom — omasta-

Skoromny — tłusty - nieposny.-

Skazka — bajka-

Szataty sia — kręcić się- wściubiać się wszędzie-

Sołowej — słowik.-

Szabaturka — torebeczka skórzana nabijana guzikami, na hubkę i krzesiwo-

Szczeznuty — przepadnąć- zginąć -

Stupa wielki — drewniany moździerz w którym zwykle tłuką sól.-

Słoza — łza.-

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

S

Szwydki prędki:-

Służba boża nabożeństwo.-msza

Stepenuty wstrzymać mocno.-

Skałki. sosnina cienko szczepana na podpalanie w piecu

Siudy tutaj

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du
chez

T

Trascia - febra
Tużyty tęsknić -
Tatiana imię niewieście -
Tojà wężownik - kwiat błękitny (aconitum neomontanum)
Teper albo tepereczki teraz
Tumanyty tumanić - zwodzić
Tuman. mgła.
Telycia młoda krowa
Talka motek nici -
Tarachnuty uderzyć mocno - trzasnąć
Tomytysia mordować się
Tozno strasznie - okropnie - słabo - och tosznoż meni

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183 .

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du
chez

U

Ulana imię kobiece.

Udyło wędzidło.

Ukło węgieł

Ułońko zakątek za domem.

Uroczyty oczarować.

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat: Paris, le 183

N° 12, rue Taranne.

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

11

W

Warenyki pierogi.

Wowkułak wilkołek. człowiek w wilka zmieniony.

Wiun piskorz.

Wertep pudło w którym się mieszczą marionetki, pokazywane zwykle na Boże narodzenie

Wysołopyty wytrzeszczyć.

Wołoczilne jaja farbowane na wielkanoc.

Wyrowka sznur.

Wełme bardzo.

Wyrynuty wynurzyć się (z wody)

Wrah nieprzyjaciel.

Wińczaty dawać ślub – (sia) brać ślub.

Weczeraty jeść kolację – wieczerzać.

Winnyk miotła.

Wernuty sia wrócić się

Wertaty wracać.

Weretino wrzeciono

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du
chez

X

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat: N° 12, rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du

chez

Y

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N.° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

12

à heures du
chez

Z

Zora — zorza – gatunek jabłek zwanych Zory. –
Zinka — imię kobiece. –
Zozula — kukułka. –
Zaczyniaty — zamykać – np. drzwi, wrota –
Znachor — czarownik – człowiek znający sposoby leczenia –
Znajda — znalezione dziecię – podrzutek –
Zbisytysia — zdiablić się, zwarjować od bis diabeł
Zajmyszcze — miejsce ogrodzone z kilku drzewami stanowiące ch...
Zasik — miejsce oddzielane w spichrzu na zsypywanie zboża.
Zawtra — jutro
Zapaska — fartuszek
Zastizka — ścieżka (?) –
Zyrkaty — rzucać okiem – ~~oeil~~ (faire des oeillades)
Zwedeniata – sieroty które się pobrały – t.j. wstąpiły w małżeństwo –
Zabuwaty – zapominać –
Zawsidy — zawsze
Zastupo — rydel

Comité central en faveur des Polonais.

Secrétariat:
N° 12,
rue Taranne.

Paris, le 183

M

Les Présidents et Secrétaires du Comité ont l'honneur de vous prévenir que

à heures du
chez

18

Description d'Ukrainie qui sont plusieurs provinces du Royaume de Pologne contenues depuis les confins de la Moscovie, jusques aux limites de la Transilvanie. ensemble leurs moeurs, façons de vivre, et de faire la guerre par le sieur de Beauplan. à Rouën chez Jacques Cailloüé dans la cour du Palais MDCLX in 4o p. 112 avec une carte & plan.

Polonicae historiae corpus hoc est Polonicarum rerum latini recentiores et veteres scriptores, quotquot extant, uno volumine comprehensi omnes et in aliquot distributi tomos — ex bibliotheca Joan. Pistorii Nidani. Basileae per Sebastianum Henricpetri. 3 vol. folio.

CIƆIƆXXCII. septembri.

Rerum Moscoviticarum auctores varii. Francofurti MDC. in fol. par Marnius et Aubrius. Joviana, Michovi, Guagnini. [illegible] Herbersteinio — Heydenstein —

Joannis Petri Kohlii introductio in historiam et rem litterariam Slavorum sive historia critica versionum Slavonicarum maxime insignium &c. Altonaviæ MDCCXXIX.

Der Polnische Staats Protocol. 1698.

Helmoldi Chronica Slavorum.

Arbeiten der Oberlausitzer Gelehrten gesellschafft. –

